

De hoogtijdagen of feesten van het volk Israël

Inleiding

Hieronder wat gegevens die ik heb verzameld in het kader van een studie over de feesten van het volk Israël. Ik heb deze studie gegeven in het kader van een bijbelstudieweek over het boek Deuteronomium. Ik vond het een uitdaging om uit dergelijke 'technische' informatie (geestelijke) lessen te leren en door te geven en ben er daarom wat ingedoken. Het is de moeite waard om alle informatie over alle feesten uit de Bijbel op een rij te zetten, maar eveneens een tijdrovende bezigheid. Ik geef slechts hoofdlijnen weer, maar daarin zit al genoeg om verwonderd te staan over Gods liefde en zorg en Zijn machtige plan.

De hoogtijdagen

Op verschillende plaatsen in de Tora vinden we verwijzingen naar de hoogtijdagen of feesten die God voor Zijn volk heeft ingesteld.

De zeven feesten en de samenkomstfeesten

In Ex.34:18-24 lezen we over drie feesten. Zie ook Ex.23:14-17.

- Vers 18 Het feest van de ongezuurde broden
- Vers 22 Het feest der weken
- Vers 22 Het feest der inzameling (volgens Lev.23:39 is dit het loofhuttenfeest)

In vers 21 wordt ook gesproken over de sabbat, de wekelijkse rustdag.

In het boek Leviticus, wetboek bij uitstek, worden zeven grote feesten genoemd + de sabbat (Lev.23).

- Vers 5 Pascha
- Vers 6-8 Feest der ongezuurde broden
- Vers 9-14 Feest der eerstelingen
- Vers 15-22 Feest der weken
- Vers 23-25 Feest der bazuinen
- Vers 26-33 Grote verzoendag
- Vers 34-43 Loofhuttenfeest

In Deut.16 worden vijf hoogtijdagen genoemd.

- Vers 1-8 Pascha en het feest van de ongezuurde broden
- Vers 9 *Een verwijzing naar het feest van de eerstelingen*
- Vers 10-12 Het wekenfeest of pinksterfeest
- Vers 13-15 Het loofhuttenfeest

In vers 16 wordt het accent gelegd op de volgende drie feesten: het feest van de ongezuurde broden, het wekenfeest en het loofhuttenfeest.

In Leviticus 23 vinden we het complete overzicht van de zeven grote feesten. In Ex.23. 34 en Deut.16 worden alleen de drie samenkomstfeesten genoemd.

Feestjaren

Israël kende ook feestjaren. In Leviticus 25 vinden we de instructies voor het sabbatsjaar (1 keer in de 7 jaar) en het jubeljaar (ieder 50^e jaar). Het jubeljaar begint op de Grote verzoendag.

Overige feesten

Later komen er nog wat feesten bij in Israël, bijvoorbeeld het Purimfeest (Esth.3:7 en 9:24 – herdenking van de redding van Hamans aanslag) en het Chanoekafeest (Joh.10:22), het feest van de nieuwe maan en het nieuwjaar (op 1 Tisri).

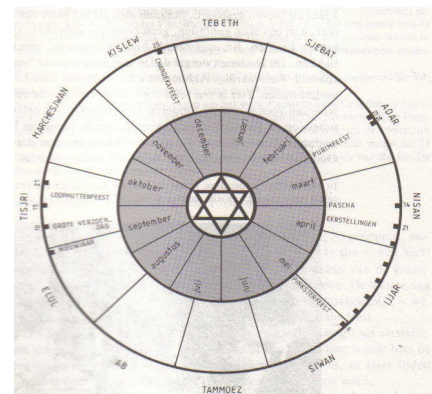
Data van de oorspronkelijke feesten

Hieronder een overzicht van de zeven feesten in relatie tot de maanden van het jaar.

1. Nisan / Abib (*begint bij ons half maart*)
 - Pascha 14^e dag
 - Feest van de ongezuurde broden 15^e tot de 21^e dag
 - Feest van de eerstelingen 1^e dag van nieuwe week na Pascha
2. Iyar / Ziv
3. Sivan (*bij ons half mei*)
 - Wekenfeest 7 weken na Feest van de eerstelingen
4. Tammuz
5. Ab
6. Elul
7. Tisri / Ethanan (*bij ons half september*)
 - Feest van de bazuinen 1^e dag
 - Grote verzoendag 10^e dag
 - Loofhuttenfeest 15^e tot 22^e dag
8. Marhesvan / Bul
9. Kislev / Chislen
10. Tebet
11. Schebat
12. Adar
13. Tweede Adar (extra maand in 2 of 3 jaar, om het tekort aan dagen in een jaar aan te vullen).

Bepaling van het Wekenfeest

Het Wekenfeest is het enige feest wat niet is gekoppeld aan een vaste datum. Het moest 49 dagen na het Feest van de eerstelingen plaatsvinden; 7 weken nadat met de eerste sikkel in het koren sloeg (Deut.16:9). De meeste uitleggers gaan er vanuit dat het Feest van de eerstelingen (wat een dag duurde) plaatsvond op de eerst dag van de nieuwe week na het Pascha, dus tijdens het Feest van de ongezuurde broden. Omdat de mannen op dat moment van huis waren, konden zij niet op dat zelfde moment de eerste halmen van hun eigen oogst bij zich hebben. Waarschijnlijk werden die eerste halmen (door een priester, in bijzijn van alle mannen) afgesneden in de velden van Jeruzalem. Als de mannen weer thuis waren, konden ze verder met het oogsten van hun eigen graan.

De oogsttijden

Onmiskenbaar is de koppeling tussen de feesten en de oogsten. Eerst was er de gersteoogst, daarna de tarweoogst en tenslotte de wijnoogst (Ruth 2:23; 2sam.21:9; Lev.26:5). Drie feesten waren direct gekoppeld met de oogst; oogstfeesten dus.

- Op Feest van de eerstelingen werden de eerste halmen (eerstelingen) van de gersteoogst aangeboden. De gersteoogst begon in de maand Nisan en het Feest van de eerstelingen werd gehouden op de eerste sabbat na Pascha, dus tijdens het Feest van de ongezuurde broden.
- Op het Wekenfeest werden de eerstelingen van de tarweoogst aangeboden (Ex.34:22). Men bracht dan twee broden van het fijnste tarwemeel aan God als offer.
- Het Loofhuttenfeest werd gevierd na de oogst en verwerking van de vruchten van de dorstvloer en perskuip (Deut.16:13), als ook de vruchten van de bomen, de olijven en de druiven zijn geplukt.

Hieronder een overzicht waarin zowel de feesten als de oogstgegevens verwerkt zijn.

1. Nisan / Abib
 - Tijd van de laatste regens, begin van de gersteoogst
 - Pascha 14^e dag
 - Feest van de ongezuurde broden 15^e tot de 21^e dag
 - Feest van de eerstelingen 1^e dag van nieuwe week na Pascha
2. Iyar / Ziv
 - Begint van het droge seizoen. Tarweoogst rijpt. Vroege vijgen.

3. Sivan	Zeer warm weer. Tarweoogst geheel rijp. Wekenfeest	7 weken na Feest der eerstelingen
4. Tammuz	Oogst van de vroege druiven.	
5. Ab	Oogst van de olijven in de lage gebieden.	
6. Elul	Oogst van dadels, vijgen, fruit.	
7. Tisri / Ethan	Einde van de oogsttijd. Vroege regens beginnen te vallen. Ploegtijd. Feest van de bazuinen	1 ^e dag
	Grote verzoendag	10 ^e dag
	Loofhuttenfeest	15 ^e tot 22 ^e dag
8. Marheshvan / Bul	Zaaien van gerst en tarwe.	
9. Kislev / Chislen	Winterregens.	
10. Tebet	De lageregelegen gebieden beginnen groen te worden.	
11. Schebat	Sinaasappels rijpen in de lageregelegen gebieden.	
12. Adar	Gerst rijp in Jericho.	
13. Tweede Adar		

Feest vieren in een drukke tijd

Juist rondom en tijdens de oogsttijd waren er de momenten dat de mannen moesten opgaan naar de plaats van samenkomst. Een merkwaardige combinatie, want wie heeft er in zo'n drukke tijd nu gelegenheid om er een paar dagen tussenuit te gaan?

Vooraf bij het Feest van de eerstelingen moesten de mannen in een drukke periode van huis. De gersteoogst was begonnen. Tijdens de tarweoogst – de grootste en belangrijkste graanoogst – waren ze in ieder geval thuis. Als ze daar mee klaar waren, mochten ze opnieuw naar de plaats van samenkomst om de eerste broden aan de Heere op te dragen. Daarna brak opnieuw een drukke tijd aan als de boomvruchten geplukt en verwerkt moesten worden. Waren ze daarmee klaar, dan werd het Loofhuttenfeest gevierd. Daarna mochten ze vijf of zes maanden lang thuis blijven en moest het land weer bewerkt worden voor de oogst van het volgende jaar.

Twee redenen zijn er aan te wijzen voor de koppeling tussen feesten en oogsttijden.

Ten eerst staat in Ex.23:15 dat men niet met lege handen voor het aangezicht van God mag verschijnen. De vruchten van het land waren een prachtig cadeau voor God. Deze vruchten waren niet alleen vers en mals, maar ook nog eens het eerste van de oogst. Het eerste en het beste is op deze manier voor God (Deut.16:10, 16-17).

Ten tweede symboliseert de oogst ook de zegen van God. De blijvende vruchtbaarheid van het beloofde land is het gevolg van zegen; het gevolg van gehoorzaamheid aan God (Deut.28:4), terwijl woestheid en onvruchtbaarheid het gevolg zijn van vloek; van ongehoorzaamheid. Het ontvangen van de zegen wordt middels de feesten gekoppeld aan het brengen van dank.

Samenroeping

Hoe vaak moesten de Israëlieten samenkomen? In Ex.34:23-24 wordt duidelijk dat alle mannen drie keer per jaar moesten opgaan om te verschijnen voor God. Uit de verzen er omheen blijkt dat het hier gaat om het feest van de ongezuurde broden, het wekenfeest en het loofhuttenfeest. Zie ook Ex.23:14,17; Deut.16:16. De overige vier feesten sluiten overigens wel aan op deze feesten.

In Lev.23:2+4 worden alle hoogtijdagen heilige samenroepingen genoemd. Als we dit gegeven combineren met Ex.34:23 en Deut.16:16 lijkt het erop dat er een verschil is tussen samenkomen op de centrale plaats en samenkomen op meerdere plaatsen in het land. Er moet wel geofferd worden, wat alleen voorbehouden is aan priesters, dus niet alles kan thuis gebeuren.

Tot aan de regering van David zijn er in Israël meerdere heiligdommen; bijv. Gilgal, Silo, Sichem, Mizpa, Gibeon. Daarna wordt Jeruzalem de centrale plaats. Schriftcritici leggen het pleidooi in Deuteronomium (o.m. 12:5, 14, 21; 16:16; 26:2) voor het samenkomen in één heiligdom - Jeruzalem – uit met de verklaring dat een groot deel van Deuteronomium pas is geschreven toen Jeruzalem al de centrale plaats was; in de tijd van de reformatie onder koning Josia. We zien echter ook in Ex.34 en Lev.23 al de verwijzing naar één ontmoetingsplaats. Dat is dus niet iets specifiek voor Deuteronomium. Ik zie het als één van de voorbeelden van voorzegging, waaruit blijkt dat God al vooraf praat in de voltooid tijd. Hij gaat er van uit dat het volk de zegen van het land en alles wat daarbij hoort zal gaan ervaren. Hij gaat ook van uit dat er eens een centraal heiligdom zal komen.

Het lijkt erop dat alleen de mannen hoeven samen te komen op een centrale plaats. Uit Deut.16:10-13 blijkt dat ook de andere gezinsleden mochten delen in de feestvreugde; zelfs de vreemdelingen.

De betekenis van de hoogtijdagen

De feesten staan niet op zichzelf, maar sluiten perfect aan Gods wetten en Zijn instructies voor het binnengaan van en leven in het beloofde land.

Belofte

Voordat de Israëlieten in het land zijn, geeft God het gebod van de hoogtijdagen, waarin ook uitgegaan wordt van de aanwezigheid van de vrucht van het land. De instructie houdt dus een belofte in. Ze zullen de vruchten gaan oogsten en de zegen genieten van het land...als het aan God ligt.

Graadmeter

Als er geen vruchten waren om aan God aan te bieden (door hongersnood) of de feesten raakten in verval, dan was er iets mis met de gehoorzaamheid van het volk. Bij het mislukken van de oogst moest niet de vraag zijn wat er mis was met God, maar: 'Wat is er mis bij mij, bij ons?'

Dankbaarheid

God wilde bedankt worden voor alles wat Hij voor het volk deed. Als het goed was dat geen last voor de Israëlieten. Men wilde ook graag terug-geven aan God, omdat het ontvangen van zegen gepaard ging met liefde (en daardoor gehoorzaamheid) van het volk tot God.

Liefde

Ook in deze instructies zien we dat de wetten van God getuigen van Zijn liefde. God hield rekening met de oogsttijden en het werk wat door de mensen thuis verzet moest worden.

Gedenken

Enkele feesten waren een terugblik op Gods daden (Deut.6:3). Het houden van deze feesten was een concrete uiting van het niet vergeten van Gods daden (Deut.6:12). Het onthouden ervan was dus niet alleen door memoreren aan de eettafel, maar ook door er feesten over te blijven houden.

Gehoorzaamheid

Het houden van de hoogtijdagen was een uitdrukkelijke inzet van God. Het vieren van de hoogtijdagen was daarmee een uiting van gehoorzaamheid.

Eenheid

De feesten waren een ontmoetingsmoment voor het volk Israël om samen God te danken en bij elkaar diezelfde dank te herkennen. Ze kwamen bij God, maar ze kwamen ook bij elkaar.

Het verloop van de hoogtijdagen onder Israël

Uit Jes.1:11+14 en Hos.2:11 blijkt dat de hoogtijdagen en de offerdienst doorgingen in tijden van geestelijk verval. Wellicht werden ze op een andere manier gehouden... In tijden van verval hecht God echter geen waarde aan godsdienstig vertoon. Religieuze uitingen zijn ook vandaag de dag niet altijd een teken van godsvrucht. De traditie heeft een groot uithoudingsvermogen, zelfs als de 'geest' er uit weg is. Het herstel van het volk Israël zal weer gepaard gaan met het herstel van de hoogtijden (Zach.8:19; Ezech.44:24).

Typologie en profetie

Deze feesten hebben al een rijke betekenis in de tijd dat ze gevierd werden, maar hebben daarnaast nog een dieper – typologische – laag in zich. Ze getuigen van Jezus en Zijn werk (Joh.5:39+46; Ps.40:7; Luk.24:44) en geven ons zelfs een profetisch vergezicht tot in de toekomst.

Het Pascha en het Feest van de ongezuurde broden

In 1Kor.5:7-8 vinden we een verwijzing naar Pascha en het Feest van de ongezuurde broden.

'Uw roem is niet goed. Weet gij niet, dat een weinig zuurdesem het gehele deeg zuur maakt? Zuivert dan den ouden zuurdesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus. Zo dan laat ons feest houden, niet in den ouden zuurdesem, noch in den zuurdesem der kwaadheid en der boosheid, maar in de ongezuurde broden der oprechtheid en der waarheid.'

Paulus drukt hier de christenen in Korinthe op het hart om korte metten te maken met de zonde in de gemeente. Het lam wat bij het Pascha geslacht is, wijst op Christus. Hij is voor ons 'geslacht'. Het

verwijderen van alle zuurdesem uit het huis vooraf aan het Feest van de ongezuurde broden wijst op het wegdoen van de zonde. Zuurdesem (gist) is hier een beeld van de zonde. Een klein beetje gist maakt het hele deeg zuur. Een klein beetje zonde is al genoeg om grote gevolgen te veroorzaken. Persoonlijke zonden hebben gevolgen voor de hele gemeente (denk aan het voorbeeld van Achan uit Joz.7 en dat van Ananias en Saffira uit Hand.5). Het deeg is een beeld van de gemeente, die bestemd is om voor God te leven; niet om te leven naar de maatstaven van de zonde.

Het Pascha wijst ons op het offer van Jezus Christus. Hij heeft ons vrijgekocht en gered van de macht van de zonde en overgezet in Zijn koninkrijk. Dat brengt verplichtingen met zich mee!

Het Feest van de ongezuurde broden wijst ons op de gemeente, die bestemd is om tot eer van God te leven en waarin ieder lid ook een persoonlijke verantwoordelijkheid heeft.

Het Feest van de eerstelingen

Het Feest van de eerstelingen vond plaats ten tijde van het Feest van de ongezuurde broden. De eerste korenhalmen werden aan God aangeboden. Ze waren de veelbelovende voorboden van de hele oogst.

Dit feest wijst ons opnieuw op de Christus, die de Eersteling is van allen die ontslapen zijn (1Kor.15:20+23). Hij gaat de gelovigen voor in het ontvangen van het opstandingslichaam en in de verheerlijking van God. Omdat Hij ontslapen en opgestaan is, mogen wij zeker weten dat ook wij eens in Zijn heerlijkheid mogen delen. Er zal een opstanding der doden komen!

Christus is opgestaan op de eerste dag van de week, dus op de eerste dag na de eerste sabbat na Pascha. Hij is dus als Eersteling opgestaan op het Feest van de eerstelingen. Een prachtige combinatie van typologie en vervulling!

Het Wekenfeest

Tijdens dit feest vindt 50 dagen na Christus' opstanding de uitstorting van de Heilige Geest plaats. In het NT heet dit feest het Pinksterfeest; afgeleid van 'pentecoste', wat 50^e betekent. In deze gebeurtenis komt ook de typologie van het Wekenfeest tot uiting. Het Wekenfeest is (via de telling van de 7 weken) verbonden met het Feest van de eerstelingen. De eerste broden, gemaakt van het beste graan, worden aan de Heere aangeboden. Zij zijn geheel voor Hem. Zo is het ook met hen die de Heilige Geest krijgen. Zij zijn geheel bestemd voor God, om Zijn werk te doen in deze wereld. Dat geldt allereerst voor het volk Israël, voor wie deze profetie (Joël 2) letterlijk geldt, maar ook voor alle andere gelovigen, omdat ook in hen de Geest woont (Rom.8:23; 1Petr.2:5).

Het Loofhuttenfeest

Dit feest is het laatste feest. De hele oogst is binnen en het was een tijd van grote vreugde. Als we typologisch gezien de lijn van de andere feesten doortrekken, komen we uit bij de toekomstige periode van herstel en eeuwige zegen: het vrederijk en de hemelse heerlijkheid.

Deze periode had overigens moeten aansluiten op de periode die volgde na de uitstorting van de Heilige Geest. De uitstorting van de Heilige Geest was het begin van het herstel van Israël, wat gevolgd zou worden door het vrederijk.

Het Feest van de bazuinen en de Grote verzoendag

Deze twee feesten bevinden zich typologisch gezien tussen de uitstorting van de Heilige Geest en het vrederijk. Op die manier wijzen ze op de bijeenvergadering van het volk Israël door God en op de uiteindelijke verzoening voor hun zonden, als de Heere hen weer zal aannemen als Zijn volk. In de boeken van de profeten vinden we voor deze – toekomstige – gang van zaken voldoende bewijs.

Samengevat: typologisch gezien hebben de feesten lessen in zich voor de gelovigen, ook voor ons, maar de betekenis komt volledig tot uiting in het werk van Jezus en de toekomst van het volk Israël.